

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

GOSPODARSTVO.

Žveplajmo pravočasno trte!

Ako vinogradnik sedaj hodi po vinogradu, ter opazuje trte; smejati se mu mora srce. Trte so namreč dobro prezimile, niso nič pozeble. Še celo grganja, ta proti zimskemu mrazu najboljčutljivejša sorta, ima že lepo napeta očesa, druge sorte pa že čvrsto odganjajo. Le Bog nas varuj mraza, tako se sliši vinogradnika, kateri sedaj trte povezuje. Prav pazljivo trte opazujoči ter stvari popolnoma večji, izkušeni vinogradnik želi si pa še nekaj. On zapazuje na napencih in palcih, sploh na mlademu lesu trt nekaj, kar ga navdaja z neljubim občutkom. To so neke maroge, na katere priprosti vinogradnik niti ne pazi. To so maroge, katere razodevajo prezimni stan bolezní „grozdna plesnoba“ imenovana. In takih marog je marsikje po mlademu lesu trt dosti, še celo jako dosti. In one pomenijo, da je takorekoč semena za nastanek te bolezni na grozdju tekočega leta dosti. Lansko leto, bilo je namreč v poletju, ko je bila tista silna suša, ravno pravšno vreme za nastanek te bolezni na mladju. Na grozdju in listju, pregnal jo je marljivi vinogradnik s pravočasnim žveplanjem. Na mladikah se pa to ni zgodilo, in zato so marogaste. Iz teh marog nastala bo v tekoči spomladi bolezen, reči se sme brez vsega dvoma prav gotovo v veliki meri, ter se bo nasečila na pognankah, zarodu in listju. To se sme tem gotovejše trditi, ker je bila prošla zima prilično mila, zimskemu stanu bolezní na mladju ugodna.

No, vzlic tej nadlogi, katere se nam je z gotovostjo bati, ne smemo pa le reči: Bog nas je varuj, ampak postaviti se jej moramo sami po robu, ker je to v naši moči. Žvepljati moramo naše trte pravočasno in na pravi način. Kakor hitro bodo zadobile trte po 3 do 4 prste dolge pognanke, žvepljati jih bo treba že v prvič. To delo izvršiti se bo moralo v lepem vremenu, ko bodo trte suhe, ne pa po dežju ali rosi mokre. Čim toplejše ko je vreme, kadar se trte v prvič žveplja, in sploh žveplja, tem boljši, tem gotovejši je učinek žvepljanja. Za prvo žvepljanje služijo pač najboljši takozvane žvepljalne pušice, kakoršne se dobe pri novomeških kleparjih za male vinarje. S takimi pušicami požvepljati se mora pa pognanke tako, da postanejo odločno rumeni. Mehovi so za prvo žvepljanje nepriporočljivi, ker oni preveč žvepla brez vse koristi v zrak razpršijo. S pušicami žvepljati se mora pa, da gre ročno in izdatno izpod rok takole: Vzeti se jo more tako v roko, da pride njen debelejši

konec nad roko, ne pa pod roko. In žveplo se mora iz nje tako na pognanke trt usipati, kakor to zidar s čopičem (penzelom) dela, kadar hoče kako steno le poškopiti (pošpricati) ne pa popolnoma z barvo prevleči. Kdor pušico narobe v roko vzame, namreč tako, da mu pride njen debelejši konec pod roko, in ako vrhu tega še žveplo le s tresenjem pušice iz iste spraviti skusi, postopa napačno. Tako izvršeno žvepljanje s pušico gre namreč kaj počasi in toraj neuspešno iz pod rok.

Vinogradniki, omislite si toraj v pravem času žvepljalne pušice — ako jih še nimate — in žvepljajte vaše trte v prvič prav gotovo, kakor hitro bodo 3 do 4 prste dolge pognanke zadobile. Prvo žvepljanje izda več, kakor vsa sledeča vkup.

—1—

Proti slani je treba v vinogradih kaditi.

O Bog nas obvari mraza, slane! Tako slišimo vzdihovati naše vinogradnike, kateri se vesele svojih kaj dobro obetajočih trt. Res je to želeti, jako želeti, ali proti mrazu, slani je treba tudi kaj storiti, ne pa le gojiti brumne želje, ter roke križem držati. In stori se pa lahko proti slani prav dosti, da obvaruje se lahko vinograde pred njo tudi popolnoma, ako se v pravem času v njih kar le mogoče velik dim napravlja ter vzdržuje. Po družih naprednih vinorodnih deželah, kakor n. pr. na Nemškem, Nižje Avstrijskem, Ogrskem itd. so o koristi kadenja po vinogradih ob nevarnosti slane popolnoma prepričani, in to iz skušnje. Tam imajo za tako kadenje posebne brambe ustanovljene; kakor imamo pri nas proti požaru tako zvane požarne brambe, tako imajo tam pozebne ali slanine brambe. Naloga takim brambam je, da napravijo ob času največje nevarnosti, in ta je zelo vsako leto od 11. do vštetega 15. maja po vinogradih kupe iz tvarine, katera prav rada gori in katera kaj gosti dim daje. Take kupe zažgo vse h kratu, ako da paznik na cerkvenem stolpu s zvonom znamenje, namreč znamenje, da je pričakovati slane. To spozna pa paznik po tem, ako pade proti jutru, to je med 2 in 3 uro živo srebro v toplomeru tako globoko, da kaže le še 1½ ali še celo le 1 stopinjo toplote. Dosti gostega dima povzročujoče ognje vzdržujejo pa potem noter do solnčnega vzhoda. Na tak način obvarovalo se je že dostikrat po Nemškem itd. vinograde pred poškodbo po slani, zakaj bi se toraj to tudi pri nas tako ne godilo? Ali morda le za to ne, ker ni to pri nas navada? Saj tudi cepljenje trt, žvepljanje in škropljenje istih ni bila pri nas navada in vender smo se vsega tega dela morali pri-

vaditi. In tako je toraj tudi skrajno potrebno, da se skusimo privaditi kadenju po vinogradih, da obvarujemo trte slane. Seveda, ako velja kje pregovor našega prevsitlega cesarja, glaseč se: „V druženju je moč“, velja to gotovo gledé kadenja proti slani v prvi vrsti.

Zatorej, vinogradniki, ne smatrajte to delo za brezkoristno ali znabiti še celo smešno, kakor v svojem času škropljenje trt. Pogovorite se med seboj, združite se vsi v to, da boste vinograde z kadenjem pred poškodbo po mogoči slani obvarovali. To pa s tem, da napravite vsi brez izjeme okoli in po vinogradih 10. maja več ko mogoče kupov, lahko gorljivih in dosti ter gostega dima dajajočih snovij. Te kupe pa zažgite, kakor hitro bo toplomer to za potrebno pokazal in ognje vzdržujte do solnčnega vzhoda. V Trški gori pri Novem mestu opazoval bo toplomer cerkovnik in v slučaju nevarnosti bo s topičem trikrat vstrelil, potem pa z malim zvonom zvonil. In tako postopalo naj bi se povsod, kajti tako reši se lahko vinsko letino.

—1—

Pomanjkanje krme.

Letos je na mnogih krajih naše Dolenjske zmanjkalo krme. Ljudje jo za drag denar iščejo, pa je ne morejo dobiti. V okolici Novegamesta plačujejo 100 klg po 8 K, a je tudi za ta denar ni dobiti. To je za našega kmeta poleg prasičje zaprtije drug udarec, ki ga hudo tepe. Marsikdo je prisiljen prodati svojo živino in naj bo cena tudi slabša. Temu dejstvu je tudi pripisati, da je bila cena živini na zadnjem sejmu v Novem mestu nižja. — Kdo pa je vzrok temu pomanjkanju? Pri nas Dolenjcih je pridelek krme zaradi pomanjkljivega obdelovanja in nezadostnega pridelovanja v obče pičel, tako da je treba le majhne vremenske nepravilnosti, pa smo že v stiski. Lansko leto ni bilo suše in se ne moremo na njo zgovarjati. Ali kar je bilo neugodnega, to je bilo tisto dolgotrajno deževje v jesenskem času, vsled katerega niso mogli ljudje izkoristiti jesenske paše, ampak so bili prisiljeni, načeti prezgodaj krmo, ki je bila spravljena za zimo. Od tod sedanja stiska. Nenavadna moča v jeseni v zvezi z nezadostnim pridelovanjem potrebne krme, to je vzrok, da morajo ljudje sedaj krmo okrog iskati in živino v ceno prodajati. Tega zla pa še ni dosti! Na lansko jesen je nastopila po letošnji zimi nenavadno suha pomlad. In tako se je bati novega pomanjkanja krme. Pri naših posestnikih je moča v aprilu glavni in navadno edini gnoj za travnike in košenice. Sedaj pa ta suša! Če ne bo dežja, nas čaka res še hujše pomanjkanje kakor to leto. Da smo pa pri nas v vednem strahu pred pomanjkanjem krme, je mnogo pripisati prepičlemo in sploh slabemu pridelovanju krme. Ko bi pri nas travnike in košenice bolj obdelovali in bolj gnojili in ko bi več detelje sejali, bilo bi tudi pri nas drugače in dosti bolj ugodno za vse, za našo živinorejo in naše poljedelstvo, ki bi dobilo več gnoja. Resnica je, da se na dobro obdelanih in močno gnojenih travnikih, zlasti če imajo tudi dosti detelje, ne pozna tako hitro suha pomlad kakor na izstradanih in opešanih travnikih. Izjemo delajo le košenice na tanjčinah, pa še tu je zaznati v takem slučaju ugodni vpliv gnojnice in drugih takih gnojil. To

se ne da tajiti! Ne pričakujmo tedaj vsega le od vremena, ampak storimo tudi, kar je v naši moči, da se varujemo skoro vsakoletnega pomanjkanja krme.

—r—

Najboljša jajca za valjenje.

„Letos nimam sreče z valjenjem. Tej kokoši sem podložila 15 jajc, pa se jih je samo 6 izvalilo, oni tam pa 13, pa ima samo 4 piščeta.“ Tako toži gospodinja in tarna nad slabimi vspehi. Pomanjkanje sreče — to je navadno tisti vzrok, na katerega se v tem slučaju najraje izgovarja naša gospodinja. V resnici je pa pogostoma sama kriva, da „ni sreče“, ker je premalo skrbna pri odbiranju jajc in pri ravnanju z jajci za valjenje.

Od katerih kokoši so najboljša jajca za valjenje? — Za valjenje je jemati jajca od tistih domačih kokoši, ki so najbolj pridne za nesenje, ki dajejo največ in najlepša jajca. Skrbna gospodinja se mora pač pobrigati, da izpozna svoje najboljše kokoši. Naj jih opazuje, kako nesó! Gledati je pa tudi na druge lastnosti. Ko bi gospodinje odbirale dosledno le jajca od najboljših kokoši, izvestno bi bila reja na boljšem kakor je sedaj. Po časnikih se priporočajo za valjenje jajca od raznih tujih plemen kakor n. pr. Plymut-Roks, Langshan, Hudan itd. Te živali imajo svoje dobre in slabe strani in so za naše kraje manj vredne kakor je domače pleme.

Na kaj je gledati dalje pri jajcih za valjenje? — Jajca za valjenje morajo biti frišna in seveda oplojena. Iz neoplojenih jajc ne bo piščet! A treba je tudi na to gledati, da jajca niso prestara. Najbolje je, da so jajca za valjenje kolikor mogoče enako stara, k večjemu 14 dni. Pri starejših jajcih se kožica pod lupino preveč strdi in kaj je nasledek? Piščeta ne morejo izlesti in se zaduše. Če so jajca preveč različne starosti, se tudi piščeta preveč neenakomerno izležejo. In da so jajca oplojena, skrbimo na ta način, da jih jemljemo za valjenje še le 14 dni potem, ali pa še pozneje, ko so kokoši s petelinom skupaj.

Kako je ravnati z jajci za valjenje? — Jajca za valjenje je jemati vsak dan iz gnezda. Pri tem je paziti, da jih nič ne stresamo. Spravljati jih je na hladnem, zračnem in suhem prostoru, ne preveč na svetlo. Tu naj se pazljivo polagajo eno poleg drugega na seno ali kaj enakega, in naj se vsak dan previdno obrnejo, zato, da se rumenjaki ne znižajo, ampak ostane lepo sredi. Paziti je nadalje na to, da so jajca pravilno razvita, enakomerno velika in srednje debela. Lupina naj bo cela, trdna, gladka, brez grbavih izrastkov. Jajca s tanko lupino niso dobra, ker se rada ubijejo. Jajca za valjenje morajo biti tudi dosti čista. Umazana mesta je previdno odrgniti in očediti, umivati jih pa ne smemo, ker se z umivanjem lahko zadelajo luknjice v lupini, ki so potrebne za dihanje mladih bitij. —r—

Kmetska mladina pri nas in drugod.

Vsak stan se mora pripravljati za svoj poklic, če ga hoče dobro izvrševati. Le pogledjmo različne druge stanove! Kako dolgo in kako pridno se morajo učiti in pripravljati, da postanejo sposobni za službovanje. In če pogledamo obrtnika-rokodelca? Že v mladih letih

se poprime svojega poklica, po tem se mora pa ves čas do svoje samostojnosti učiti in popolnjevati, zdaj pri enem zdaj pri drugem gospodarju, da postane dosti izkušen mojster, dober delavec in gospodar. Na raznih krajih pridobiva potrebnih vednostij in novih izkušenj, da postane sposoben za svoj poklic.

Kaj pa kmetovalec? Ali za tega res ni treba nobene posebne šole? Ali res zadostuje, da za dom odločeni sin ostane doma pri očetu in se le na očetovem domu pripravlja za bodočega gospodarja? Po našem mnenju ne! Kakor je treba drugim stanovom primerne izobrazbe, tako jo je treba tudi kmetu. Malokatera človeška stroka je v zadnjih desetletjih tako napredovala, kakor ravno kmetijska, in nujno je želeli, da se tudi v izobrazbi kmetijskega naraščaja izvrši potreben preobrat. Ali kaj vidimo danes? Namesto, da bi si kmetijski sinovi pridobivali potrebnih vednostij za svoj poklic, namesto da bi se kaj učili, se zanemarjajo in še več. Celo taki, ki bi imeli ostati doma, zapuščajo svoj poklic in se obračajo po drugem zaslužku. O kakem stanovskem izobraževanju tistih pa, ki ostajajo doma, ni ne duha ne sluha. Naša kmetijska mladež odrasča tja v en dan, meneč se veliko premalo za svoj napredek in svojo bodočnost. Še to, kar so se v ljudski šoli naučili, še to pozabijo v teku dolgih let, predno jim je prevzeti gospodarstvo. Namesto da bi napredovali, nazadujejo. Kaj ni to žalostno? Kako pa naj napreduje naše kmetijstvo, ako ni med kmetiskim naraščajem nobenega smisla za napredek, nobenega pravega zanimanja za zboljšanje kmetijstva? Namesto da se udeležujejo kmetijskega pouka, ki se prireja po deželi, jim gre vse drugo po glavi. Kako naj zraste iz take mladine zdrav in zaveden kmetijski rod, oborožen s potrebnim znanjem? Kako naj kmetijstvo napreduje v takih odnosajih? Ako pogledamo v druge dežele, pokaže se nam vsa druga slika. Po drugih deželah se mladina, ko odraste šoli, naprej izobrazuje. Ob nedeljah se redno shaja v šolskih ali drugih društvenih prostorih, kjer se s čitanjem in predavanjem popolnuje v potrebnih vednostih. Vsak se briga in trudi, da bi kaj več pridobil za svojo bodočnost in da bi postal dober in razumen gospodar. Pri nas pa taka malobrižnost! Časi, ko se je lahko kmetovalo po enem kopitu, ko je zadostovalo, da je sin tako gospodaril kakor oče, ti časi so minuli. Dandanes ne zadostuje, da zna kmetijski sin kopati, kositi in sploh hlapčevska dela, ampak dandanes je treba, da zna z glavo kmetovati, da zna presojudati obstoječe razmere in uravnavati po njih svoje gospodarstvo in svoje delo. Zato pa je treba tudi odrasli kmetijski mladini primerne pouka. Posnemajmo v tem pogledu druge stanove in druge kraje in skrbimo tudi pri nas, da kmetijska mladina ne ostane tako nevedna in tako malobrižna za svoj poklic, kakor je dandanes.

—r—

Politični pregled.

Državni zbor se je sešel dne 24. m. m. Predsednik zbornice se je spominjal umrlega slovenskega štajerskega poslanca viteza Berksa. Vsenemci so stavili nujni predlog za sežiganje mrličev! To kaže, da je tem ljudem vse drugo prej mar nego korist ljudstva in blagor države, osobito pa skrb za to, da bi uničili krščanstvo in krščanski čut. Število nemških poslancev nameravajo

zvišati za 12, 10 mandatov hočejo dati Poljakom, 1 Čehom, 1 Italijanom. Mi Slovenci se bomo najbrže obrisali za mandate, ki bi nam šli po pravici. Jugoslovani so sicer zagrozili, da ne bodo podpirali vlade, ako da 1 mandat Kočevcem in prezre opravičene zahteve Slovencev, a se li bo vlada kaj ozirala na to, je drugo vprašanje. Gauču se zadnje dni zelo daje stolec ministerskega predsednika, če se obdrži sedaj, bo ostal še nekaj časa. Ako se Gauču posreči izvesti volivno preosnovo, dobimo prenovljeno ministerstvo; nekaj novih ministrov bo namreč vzetih izmed poslancev.

Slovenska Ljudska Stranka je priredila eno samo nedeljo 22. m. m. deset shodov; povsod je bila udeležba obilna, in povsod so ugovarjali krivični razdelitvi mandatov na Štajerskem in Koroškem pa tudi zoper to, da se namerava šoli in zakonu odvzeti krščanski značaj.

Na Ogrskem je že nova Weckerlova vlada pridno pri delu. Pa kakšno je to delo! Vsi tisti uradniki so odpuščeni, katere je vsprejelo prejšnje ministerstvo. Sedaj bodo spravili v urade same svoje zveste privržence. In ko bo to enkrat dovršeno, nastopili bodo še z veliko večjo predrznostjo s svojimi starimi zahtevami: Popolno ločitev od Avstrije, samo vladarja oseba naj bi bila skupna. Novi pravosodni minister je bil v preiskavi radi razžaljenja veličanstva, ker je govoril nespodobno o kralju. Sedaj pa je sodnija sodbo proti njemu umaknila. Seveda, ker je postal „pravosodni minister.“ Take so ogrske razmere! Kaj ne, lepe!

Na Francoskem se širijo stavke delavcev v ogromnem številu bolj in bolj; nezadovoljnost s sedanjo vlado narašča, in s strahom vse pričakuje 1. majnika, ta dan se boje velikih nemirov. Vlada je ukazala izvršiti hišne preiskave pri katoliških listih, ker te dolži, da oni netijo nezadovoljnost. A preiskave so bile brezuspešne. — En lep uspeh je že imelo moderno preganjanje cerkve na Francoskem, namreč ta, da je bilo pri velikonočnem obhajilu mnogo več vernikov nego druga leta.

LISTEK.

Tiskovna pomota.

(Prosto po Kristofu Šmidu.)

Gospa Vertačnikova je bila vdova po visoko cenjenem gospodu sodnem svetniku Josipu Vertačniku. Po smrti svojega soproga si je najela manjše stanovanje bolj zunaj mesta. Tu je živela s svojimi tremi otroci in jih pošteno preživljala ter skrbno odgojevala, kolikor ji je to dopuščala mala pokojnina. Ker so vsi vkup živeli v pravi bogaboječnosti in zlati zadovoljnosti, bili so prav srečni.

Dejali smo, da je imela gospa le malo pokojnino; njen soprog je namreč umrl kaj zgodaj, in zato ni bila pokojnina kdove kako velika. Kar jim je manjkalo denarnih sredstev za življenje, prisluzili so si mati in dve hčeri z delom svojih rok. Kar nič jih ni bilo sram dela, ne gospe, ne gospodičen. In res so si s šivanjem, pletenjem in vezenjem prisluzile toliko, da niso trpeli pomanjkanja, ter se oblačili sicer ne razkošno, vendar stanu primerno in dostojno.

Sin Milan je hodil v gimnazijo domačega mesta. Bil je jako nadarjen, a tudi marljiv dijak, ki je po svojem znanju in dostojnem, vzornem vedenju prekašal vse sošolce. Mati je bila svojih otrok, ki so bili tudi čvrstega telesa in lepe, prikupljive postave, jako vesela, ter je našla v njih čednostih in prednostih mnogo utehe in tolažbe radi prezgodnje izgube ljubljene soproga.

Milan je dovršil maturo. Prišel je čas, da gre na vseučilišče. Gospa Vertačnikova nikakor ne bi zmogla potrebnih denarjev za to, a znanci in prijatelji so jo tolažili z upanjem, da dobi njen sin kako dobro štipendijo. Že se je bil oglasil zanj, in ker je bil prvi med svojimi sošolci, njegov rajni oče pa vesten in od svojih predstojnikov spoštovan uradnik, so vsi upali za trdno, da dobi štipendijo. Že je imel pripravljen svoj kovčeg, napolnjen z najpotrebnejšimi stvarmi. Mati in sestre so marsikedar čule dolgo v noč, da so mu napravile perila. Zadnje prihranke je obrnila v to, da mu napravi tudi potrebne obleke. Že so določili, kedaj bo odpotoval Milan. In eden njegovih tovarišev mu je ponudil, da ga popelje s seboj zastonj v glavno mesto.

Napočil je dan, odmenjen za odhod. Bil je mrzel, meglen dan začetkom novembra. Ura je že bila osem. A težko pričakovanega odloka o podelitvi štipendije le še ni bilo.

Milan hiti v urad, da poizve kako in kaj. A kako se prestraši, ko izve, da je štipendijo dobil drugi, manj vredni in potrební. „Drugam oddano“ ti suhi besedici na njegovi prošnji mu niste šle iz spomina, ko je šel domu ves žalosten in potr. Ves bled je stopil v sobo in zaklical: „Vsi naši upi so splavali po vodi. Štipendije nisem dobil, dobil jo je drugi.“ Naslonil se je na mizo in bridko jokal.

Tudi mati in sestra so bile zelo poparjene in se spustile v obupen jok. „Preljubi Milan,“ reče Gusti, starejša sestra, „rada se odpovem svoji mali dedščini, ki je shranjena pri sodišču, samo da se boš mogel izsolati.“

„Tudi jaz to storim iz srca rada,“ reče Tilka, mlajša sestra. „Saj bi bilo vendar škoda Milanove nadarjenosti in vednosti! Kaj naj bi sedaj počel, kam se obrnil? Ali naj se gre učít rokodelstva?“

Milan vstane, ves ginjen tolike ljubezni objame svoji sestra, ju prisrčno poljubi, potem pa reče: „O kako dobri ste, preljubi sestra; a vajine ponudbe vendarle ne morem vsprejeti, nikar ne zamerite.“

„Zakaj ne?“ vprašate obe hkrati, nekako osupnjeni, užaljeni in se izvijete iz njegovega objema.

„Zakaj ne? Ne maram vaju oropati te itak male dedščine. Kdo ve, kaj se vama utegne še pripetiti, n. pr. kaka bolezen in kaj potem, če nimate prav nobenega denarja! Dvomim tudi, da bi vama mogel kedaj povrniti, kar mi sedaj ponujate in kar bi vzel le kot posojilo. A tudi za to ne morem vzeti, ker je premalo zame in za moje učenje.“

„Bova pa še dodali,“ reše Gusti; „imam še zlate uhane, zlat prstan z nekaterimi dragimi kamni, in nekaj malega prihranjenega.“

„Tudi jaz imam še nekaj dragocenosti,“ se brž oglasi Tilka; „zlate uhane in srebrno jedilno pripravo, ki mi jo je podarila krstna botra.“

Kar na enkrat ste sestra znosili imenovane stvari in jih položili na mizo. „To vse vkup,“ reče Tilka, „bo pač menda zadostno za pričetek?“

Milan je odmajal z glavo in ves solzan rekel: „Preljube, predobre sestre, obdržite vse za hude dneve! Življenje na vseučilišču je tako drago, da bi vse to ne zadostovalo niti za eno leto.“

(Dalje pride.)

Domače vesti.

(Osebna vest.) G. Gabrijel Germ, c. kr. sodni avskultant, je prestavljen v Ljubljano.

(Pogreb) staroste novomeških trgovcev gosp. Valentina Oblaka, kojega smrt smo naznanili v zadnjem listu, pokazal je v polni meri, kako priljubljen je bil, kajti udeležili so se ga vsi sloji našega mesta in okolice v tako obilni meri, kakor malokedar ter s tem pokazali, kako čisla ljudstvo mirno delavne značaje. Rajni gospod je bil dolgo vrsto let vesten trgovec, ud mestnega starešinstva ter podpiral drage volje većinomoma vsa tukajšnja društva, katera so mu tudi polnoštevilno izkazala zadnjo čast. Naj v miru počiva!

(Učiteljsko društvo) za šolski okraj Rudolfovo ima dné 3. maja t. l. ob 1. uri popoldne v šolskem poslopju na Toplicah svoj redni letni občni zbor. Vspored: 1. Dr. Hubad, o šolski higijeni. 2. Poročilo tajnikovo o društvenem delovanju preteklega leta. 3. Poročilo blagajničarice o društvenem računu.

4. Volitev delegatov k skupščini „Zaveze“ v Šoštanju. 5. Volitev novega odbora na podlagi novih odobrenih pravil.

T. č. predsednik: Viljem Gebauer.

(Tukajšnje prost. gasilno društvo) bode letos izvanredno slavnostno obhajalo praznik sv. Florjana, in to povodom razdelitve kolajn, katere je Njega Vel. presvitli cesar milostno podelil za 25 letno službovanje sledečim društvenikom: g. Adolf Guštinu star., načelniku; g. Avg. Luserju, podnačelniku; g. Franc Stoparju, namestniku vodje brizgalne; g. Franc Lepiču, četovodji; g. Avg. Ferliču, plezalcu; g. Jos. Škerlju, brizgalničarju. — Slavnostni vsposed: Dne 5. aprila, na predvečer, mirozov z bakljado. Dne 6. aprila ob 10. uri v kapiteljski cerkvi društvena sv. maša, pri kateri svira mestna in meščanske garde godba pod vodstvom kapelnika g. Hachle. — Ob tri četrt na 11. uro pred mestno hišo (rotovžem) nagovor g. župana in razdelitev kolajn. — Ob 4. uri popoldne društveni koncert na vrtu g. Tuček, pri katerem svira mestna in meščanske garde godba. — Vsi podporni člani, kakor tudi drugi prijatelji društva, se vljudo vabijo na udeležbo.

(Moška podružnica sv. Cirila in Metoda) v Novem mestu vabi svoje člane na občni zbor v četrtek, dne 10. maja ob 6. uri popoldne v čitalničnih prostorih. — Dnevni red: 1. Poročilo tajnikovo. 2. Poročilo blagajnikovo. 3. Volitev novega odbora.

Odbor.

(Gospod kapelnik Hachle) si dovoljuje s tem naznanjati slav. občinstvu, da začne s 15. majem pouk na vijolini. Poučuje na domu, ali tudi v svojem stanovanju. Oglase sprejema iz prijaznosti J. Krajec nasl.

(Obrtna zadruga) za sodni okraj Rudolfovo opozarja vse tiste, kateri še dolgujejo na pristojbini, naj jo gotovo vplačajo do 15. maja 1906 pri načelniku Vinko Umeku, društvena ulica v Rudolfovem, da se izognejo rubežnih stroškov, ker sicer bodo po c. kr. okrajnem glavarstvu zarubljeni. Pošilja se lahko tudi po pošti. Načelnništvo.

(Zgubilo) se je dné 17. t. m. na cesti proti Št. Jerneju ogrinjalo (plaid). Kdor bi ga bil našel, naj ga odda na Ratežu pri „Seckotu.“

(Odlikovan domači obrtnik.) G. Dimitrija Stefanovič, čevlarski mojster v Novem mestu, je bil odlikovan na Dunaju z zlato kolajno za izborno delo v čevlarski obrti.

(Brezno na Gorjancih.) V Hrastu pri Luži so pri kopanju zemlje za zgradbo nove hiše naleteli na globoko brezno, v katerem je voda.

(Izlet na Gorjance.) V soboto večer, t. j. 5. maja nameravan je ob ugodnem vremenu izlet k sv. Miklavžu na Gorjancih. Prihod se bode signaliziral okrog 10. ure po noči z umetnim ognjem (raketi) in kresom. Signali se bodo odzdravljali s kapiteljskega hriba. Kogar to zanima, je vabljen, da se tej zabavi pridruži. Drugega dne je izlet vrh Gorjanca k razvalinam cerkve sv. Jere. Kakor čujemo, je v nedeljo tudi duhovno opravilo pri cerkvi sv. Miklavža. Prijatelji izleta, dobro došli! Več pove upravništvo „Dol. Novic“ oziroma uredništvo „Dolenjca“.

(III. slovenski katoliški shod) se bo vršil v Ljubljani zadnji teden mesca avgusta. Velikosobotni „Slovenec“ je prinesel tozadeven oklic.

(Otvoritev Koprivniške jame na Dolenjskem) se je vršila v nedeljo 22. m. m. Pride se do tja iz Mirne peči po okrajni cesti, ki pelje skozi Št. Maver in Dobrnič do „gostilne v gozdu“, odtod pa 20 minut skozi gozd do jame. Jama je jako prostorna in polna raznih skupin zelo lepih kapnikov. Treba je bo še natančneje preiskati in pregledati ter odpreti širšemu občinstvu.

(Prešičja zaprtija.) C. kr. deželna vlada je z razglasom z dné 12. aprila t. l., št. 8280 glede prešičje zaprtije izdala nove naredbe, katerih najvažnejše določajo, da so okrajna glavarstva Krško, Rudolfovo in Černomelj, ter občine Bukovica, Veliki Gaber, Št. Vid in Temenica v litijskem glavarstvu skupno zaprto okuženo ozemlje, v katerem se smejo kupovati in prodajati prešiči vseh vrst za gospodarske potrebe tako, da smejo posestniki novomeškega glavarstva kupovati prešiče tudi v vseh občinah krškega glavarstva, dovoljeno je zopet izdelovati in izdajati živinske potne liste za prešiče; izvažati iz tega zaprtega ozemlja se smejo pa samo prešiči za zakol

samo z dovoljenjem okrajnega glavarstva in sicer se morajo zaklati v mestni klavnici v Ljubljani najkasneje v osmih dneh, v drugih krajih pa v treh dneh. Za take za zakol namenjene prešiče mora župan z dovolilom c. kr. okrajnega glavarstva izdelati razun predpisanega živ. potnega lista tudi še za vsak dvorec posebej „izkaznico“ po obrazcu A ministerskega ukaza z dné 6. novembra 1905 držav. zak. št. 164, brez katere „izkaznice“ se prešiči ne smejo izvažati. Prepovedani so pa še prešiči semnji in trgovinski promet s prešiči v zaprtem ozemlju.

(Kranjska hranilnica v Ljubljani) je dovolila za Dolenjsko sledeče podpore: Vincencijevi družbi v Rudolfovem 200 kron; bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji pri Rudolfovem 2000 kron; za podporo revnih učencev in učenk: na c. kr. višji gimnaziji v Rudolfovem 200 kron, na deški ljudski šoli v Rudolfovem 200 kron, na dekliški ljudski šoli v Rudolfovem 100 kron, dijaški kuhinji v Rudolfovem 100 kron; obrtno-nadaljevalni šoli v Metliki 100 kron, v Rudolfovem 100 kron; privatna delavska šola gospodične Ane Sorre v Rudolfovem 100 kron; dekliški nadaljevalni šoli ubogih šolskih sester v Šmihelu pri Rudolfovem 200 kron; za obiskovalce vinorejskega tečaja 200 kron; društvu rokodelskih pomočnikov v Rudolfovem 100 kron; šolskemu vodstvu v Orehovici pri Št. Jerneju za napravo čebelnjaka 60 kron; šolskemu vodstvu v Bučki za šolski vrt 100 kron; za napravo postajališča pri čuvajnici železniške proge Grosuplje-Rudolfovo 1000 kron. Za zidanje ženske bolnišnice v Rudolfovem je dovolila znesek 30 000 kron, ki se izplača v dveh letnih obrokih à 15 000 kron.

(„Zavod sv. Nikolaja“ v Trstu.) Osem let že deluje zavod sv. Nikolaja v korist zapuščenim in brezposelnim dekletom. V teku tega časa sprejel je zavod v svoje varstvo nad 6000 deklet. Od vseh delov slovenske domovine so se dekleta le sem zatekala in morda ni bilo županije, da ne bi bila po kakem dekletu v zavodu zastopana. Kaj pa ponuja zavod tu službujočim dekletom? Za malenkostno ceno, v potrebi tudi brezplačno daje stanovanje in hrano. Posreduje za dobre in poštene službe. Nadzoruje dekleta v verskem in nravnem obziru. Trudi se s predavanji in s knjižnico za njihovo izobrazbo in skrbi po močeh, da se izuče in izurijo dekleta v vseh strokah gospodinjstva. V stiskah je zavod dekletom varno zavetišče, v potrebah ponuja jim gotovo pomoč. V zavodu so dekleta kakor doma. Kdo vodi zavod? V odboru zavoda so odlične slovenske gospe, nekaj zavednih službujočih deklet in en duhovni voditelj. Tako sestavljen odbor jamči, da bode zavod vsestranski uspeval in napredoval. Ker so stroški za vzdrževanje tako potrebnega in koristnega zavoda precejšnji, prosi uljudno odbor to slavno občinstvo, da blagovoli nakloniti zavodu malo podporo. Prosi se uljudno, pomagajte nam vršiti to težko nalogo in misijonsko delo.

(Današnji list) obsega deset strani.

Gospodarske stvari.

— (Kmetijski pouk) bo v nedeljo dné 6. maja v Šmihelu pri Novem mestu. Poučeval bo g. pristav V. Rohrmann o mlekarstvu in perutninarstvu. Opozarjamo zlasti naše gospodinje, da se polnoštevilno udeleže pouka, ki se prične ob 3. popoldne v ondotni šoli.

— (Prodaja modre galice v Novem mestu.) Kakor druga leta prodajala se bo tudi letos modra galica za ude kmetijske podružnice nekoliko ceneje kakor za neude, samo s to premembo, da se morajo udi kmetijske podružnice nasproti trgovcu izkazati s potrdilom, da so res udje kmetijske podružnice, da so plačali udnino za l. 1906 in da kupujejo galico za se. V to svrhu dobi vsak član potrebno izkaznico. Te izkaznice se dobe vsak čas pri g. J. Baniču in g. A. Globevniku v Novem mestu („pri Slonu“ v Jakšetovi hiši). Člani ki so osebno znani našim trgovcem, dobe galico tudi brez te izkaznice, ker imajo trgovci vsak svoj imenik za podružnične člane, ki so plačali udnino za l. 1906. Te izkaznice veljajo tedaj zlasti za ude iz dežele, ki niso našim trgovcem osebno znani. Na ta način hoče načelnništvo tudi vprašanje o prodaji modre galice konečno tako urediti, kakor je v tukajšnjih razmerah mogoče in ugodneje za podružnične člane. Prihodnje leto dobi vsak ud potrebno

izkaznico koj, ko plača udnino. To velja tudi za člane, ki se bodo še letos priglašali in plačali udnino. Izkaznice bodo imele veljavo seveda samo za eno leto in se bodo vsako leto na novo izdajale. — Cene za modro galico objavimo prihodnjič; ravno tako za žveplo in gumijeve vezi.

— (Kebrovo leto na Dolenjskem.) Pri nas imamo letos kebrovo leto. Porabimo zaradi tega vsako priliko, da pokončujemo ta škodljivi mrčes! Žalibog, da se nahaja po Dolenjskem toliko paše za tega škodljivca! Naši hrastovi gozdiči sredi med njivami in drugod, vse to daje tej golazni dobro zavetje in okusni živež. Dokler bo dosti paše, bo tudi dosti kebra. Po krajih, koder nimajo hrastovine, češpelj, kostanja in družega takega drevja, ki diši kebru, ne poznajo te golazni, pri nas je je pa vse polno. Spričo takih razmer moramo pač storiti, kar je v naši moči! Otresajmo drevje v jutranjih urah in pokončujemo požrešno golazen. To je vse, kar moremo svetovati v naših razmerah.

— (Proti pomladanski slani) se je bojevati z združenimi močmi. Posameznik ne opravi nič! Žal, da se pri nas le prepogostoma zanašajo naši vinogradniki na „božjo voljo“ in da ne store nič, prav kakor bi se ne dalo odvrčati te škodljive uime. Proti pomladanskemu mrazu je treba po vinogradih kuriti, da se pošteno kadi nad trtami. Gost dim zabrani namreč, da se zemlja preveč ne shladi in da trte ne pozebejo. Za kurjenje se rabijo zaradi tega tvarine, ki dajo dosti dima, kakor plevel, mah, listje, smeti itd. Boljši posestniki kupujejo tudi nalašč prirejeno smolo za tako kajenje. S kajenjem se prične ob nevarnih nočeh v jutranjih urah.

— (Streljanje proti toči.) Ni še poletja, a je že tu in tam padala toča, kakor se bere po časopisih. Proti toči se priporoča streljanje, vendar so mnenja o streljanju zelo različna. Eni so za to, drugi ne. Vzlic temu se vzdržuje vest, da streljanje nekoliko pomaga. Ni še dolgo tega, kar sem čital poročilo o vspehih streljanja na Štajarskem. Tam je črno na belem, da je v teh letih, odkar se strelja, manj škode po toči kakor je je bilo v prejšnjih. Izkušnja bo tudi v tem slučaju najboljša učiteljica.

— (Gnetenje presnega masla.) Presno maslo mora biti dobro zgneteno, tako, da se ne pokaže nič vode, ako pritisnemo na maslo s kako žlico. Če je maslo premalo zgneteno je manj okusno in se tudi ne drži; ravno tako je pa tudi napačno, ako se maslo preveč zgnete. Tudi tako maslo ni tako okusno. Maslo je gnesti, ako je dosti trdno. Premehko maslo se ne da gnesti; tako maslo se mora prej strditi na hladnem prostoru ali če ga postavimo v mrzlo vodo.

— (Porcelanasta jajca.) Za podložke se rabi danes po naprednih deželah sploh porcelanasta jajca, ki se dobe pri steklarjih navadno po 20 vinarjev in ceneje. Prav bi bilo, da tudi naše gospodinje vpeljejo taka jajca za podlaganje. V vsakem gnezdu naj bi bilo po eno tako jajce. Ker niso draga, po drugi strani pa prav praktična, je upati, da bodo začele tudi naše gospodinje po deželi popraševati po porcelanastih jajcih.

— (Po čem se ločijo stara jajca od frišnih?) Po svoji lahkoti. Najlaže se prepričamo o tem, če potopimo jajce v vodo. Frišno jajce se pogrezne na dno, stara jajca pa plavajo. To prihaja od tod, ker se starejša jajca usuše in ker se poveča vsled tega na debelejšem koncu jajca tista z zrakom napolnjena praznosta, ki se prav dobro loči in vidi pri trdo kuhanih jajcih, kadar jih olupimo. Ta prostorček je pri svežih jajcih majhen, zato se jajce potopi, pri starejših jajcih se pa poveča in deluje — ker je poln zraku — podobno kakor mehur; zato taka jajca plavajo. Za to preskušanje jajce je dobro vzeti slano vodo, in sicer se vzame za 1 liter vode 125 gramov soli.

— (Rumeni lišaj po drevju, na ribezu, vrtnicah itd.) se najhitreje prežene, ako se škropi napadena mesta z mešanico modre galice in apna, kakor jo delamo za škropljenje trt proti strupeni rosi.

— (Dolenjsko kletarsko društvo v Novem mestu) je že pričelo z vračanjem vplačanih deležev. Vsak član dobi nazaj svoj delež in obresti za leto 1905. Deleži se izplačujejo pri g. Jos. Bergmannu v Novem mestu proti oddaji sprejemnice. Člani, ki želijo dobiti denar po pošti, morajo naprej poslati g. Bergmannu svojo sprejemnico. Opo-

zarjamo, da se je kakor hitro mogoče zglasiti za denar, zadnji čas do 15. junija t. l.

— (Vinogradniki in domači vinski trgovci pozor!) Po celi Dolenjski, in brez dvoma tudi po Gorenjskem in Notranjskem, nabajajo se lepaki, kateri naznanjajo, da se dobi belo, rumeno, rdeče in črno tirolsko vino od 26 helerjev liter naprej. Vsa taka, to je po tako nizki ceni ponujena vina, ne morejo nikoli pristna biti, ampak to so prava petiotizovana vina, napravljena na ta način, da se na trop gotovo množino vode in sladkora ali špirita nalije. Z takimi spakadranimi vini, se hoče naša poštena in drago pridelana domača vina spodrivati, vinogradnike oškodovati. Dolžnost vsakega vinopivca je, da vsakega krčmarja ali gostilničarja, o katerem ve, da tako tirolsko vino toči, županstvu, oziroma c. kr. glavarstvu naznani. Županstvo, oziroma c. kr. glavarstvo je primorano, tako vino kemično preiskati dati, ter dotičnemu krčmarju tako vino odvzeti ter uničiti. Toraj: Pozor!

— (Vinski semenj.) Da se povzdigne vinska kupčija s kranjskimi vini, zlasti z vipavskimi, ter da tudi širši krogi spoznajo kranjska vina glede njihove dobrote, se priredi v nedeljo, dne 6. maja ob 3. uri popoldne vinski semenj spojen z vinsko pokušnjo in sicer v plesni dvorani Postojnske jame. Razstavljenih bo več sto raznih vinskih vzorcev, med temi tudi najfinejša namizna in buteljska stara in nova vipavska vina. Jama bo slavnostno razsvetljena. Med prireditvijo bo sviral godba ter nastopijo tudi postojnski pevski zbori. Priredba se bo vršila po naslednjem sporedu. 1.) Ob polu 4. uri otvoritveni pozdrav po c. kr. okrajnem glavarju gosp. Štefanu Lapajnetu; 2.) Strokovni nagovor deželnega vinarskega komisarja v Ljubljani gosp. Fr. Gombača; 3.) Godba; 4.) Petje; 5.) Prosta zabava. Da se omogoči čim večja udeležba, se je določila vstopnina le na 50 vin. za osebo. Naj torej te vsestransko ugodne prilike nihče, zlasti gg. gostilničarji in vino-tržci, ne zamudi, in naj vsakdo še svoje znance privabi s seboj. Prihod dunajskega (ljublanskega) vlaka v Postojno ob 3. uri popoldne. — Odhod iz Postojne proti Ljubljani-Dunaju ob 9. uri 39 min. zvečer, odnosno 10. uri 30 min. Zaključek po 6. uri.

Razne stvari.

* (Najvišje poslopje v New Yorku.) Singer Manufacturing Komp. v New Yorku zida poslopje, katero bode presegalo v višočini vsa dosedanja višja poslopja tega mesta. Novo poslopje te tvrdke, koje izvrstni šivalni stroji se prodajajo tudi v Rudolfovem, merilo bode v višavi 594 čevljev in bode presegalo najvišje dosedanje poslopje „Park Row“ tega mesta za celih 212 čevljev. Spodnji del novega Singerjevega poslopja obsegal bode 15 nadstropji, nad katerimi bode stal stolp 45 nadstropji visok. Edino še višje poslopje celega sveta ostal bode Eifelov stolp v Parizu. Zgradbeni stroški znašali bodo okolu 10,000.000 kron in bode poslopje v dveh letih dogotovljeno.

* (Grozen potres v San Franciscu.) Po 5. uri zjutraj je bil 18. m. m. strahovit potres v San Franciscu (Severna Amerika), ki je zrušil skoro ves trgovski del mesta. Vsled potresa so popokale vodovodne in plinove cevi ter je vsled tega nastal po raznih krajih požar, ki se je strahovito širil, a vode za gašenje ni bilo, tako da so morali z dinamitom razstreljavati hiše, da bi zabranili širjenje požara. Mestna hiša, ki je veljala sedem milijonov dolarjev, je v razvalinah. Cele ulice so porušene, prebivalci so strašno zbegani, ker se je potres pozneje večkrat ponovil. V okolici so se vsled potresa pogreznile železnice na daljavo treh kilometrov. — Okrog 30.000 hiš je porušenih. Ubityh nekako 3000, ranjenih pa 20.000 ljudi. Po najnovejših poročilih so zapadni del mesta rešili plamenom. Tudi vlaki so že začeli redno voziti ter so odpeljali že skoraj polovico prebivalcev iz mesta. — V porušeni delih mesta je popolna tema. Pri preiskavanju razvalin našli so čimdalje več mrtvih. Policija je izpustila v vseh gostilnah opojne pijače v kanale, da se roparji in preveč žejni ljudje ne opijejo. 1000 mož se je oborožilo kot posebna policija za varstvo premičnin, ki neizprosno strelja na roparje in tatove, katerih je silno veliko. V šotorih, koder prebiva

večina prebivalstva, se je pojavilo več slučajev koz in legarja. Predsednik Roosevelt je prišel z vsemi ministri v San Francisco. Za ponesrečene je z živili in stanovanji zadostno preskrbljeno, le obleke primanjkuje. General Founstou je poročal uradno, da je vseh mrtvih v San Franciscu in okolici kakih 10.000. Bližnja mesta so ponudila tisoč rodbinam iz San Franciscu popolno preskrbo za eno leto. — V San Franciscu je bilo tudi mnogo Slovencev, osobito Belokranjcev; o njih usodi ni znano nič natančnejega.

* (Nravstveni in verski propad na Francoskem.) Kako propada na Francoskem нравstveni in verski čut, dokazujejo ti le podatki: Pariz šteje 2 milijona prebivalcev, svojo velikonočno dolžnost pa izpolni komaj 100 000 oseb, torej pet na sto, štiri ženske pa en moški! Brez duhovna so pokopali prej v Parizu 3000 oseb, a zdaj jih pokopljejo vsako leto 17.000, kar znaša tretjino vsakoletnih pariških pogrebcev. Sodnijskih zakonskih ločitev je bilo leta 1884. na Francoskem 1657, a leta 1902. so ločili sodnijsko 8431 zakonov. Na 62 rodbin pride ena ločena! V Parizu je rojenih vsako leto 18.000 nezakonskih, 30.000 izpostavljenih in zapuščenih otrok vzgajajo po zavetiščih. Najnesramnejše spise razširjajo v 150.000 izvodih. Hudodelstev so našli leta 1880. na Francoskem 167.000 a leta 1892. je naraslo število hudodelstev že na 700.000. Hudodelstva se osobito množe tudi med mladino. Mladoletnih hudodelstev so našli leta 1880. še 16.000, leta 1891. je pa bilo že 41.000 mladoletnih hudodelcev, med njimi polovica proti нравnosti. Pravijo, da se število mladoletnih hudodelcev pomnoži vsako leto za 2000. Samoumorov je bilo leta 1884. še 7500, 1892. pa že 9000, med njimi 2000 ženskih samoumorilk. V desetih letih je poskočilo število otrok samoumorilcev od 140 na 460! Goljufije so poskočile v tem času od 1000 na 3300, tatvine, ki so jih izvršili otroci, so se pomnožile od 5000 na 15.000. Vsako leto sprejmejo v poboljševalnice 1000 do 1200 otrok. Tako daleč je privedlo liberalno framptonstvo na nekdanjem cvetočem Francoskem. Številke bolj glasno govore, kakor vsako drugo dokazovanje, kam pripelje ljudstvo protiverski boj!

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem mestu.

Veleč. g. Fr. Zorko, kapelan 10 kron. Veleč. g. Andrej Ramoveš, župnik 10 kron. Veleč. g. P. Bernard Vovk, prof v p. 4 krone. Veleč. g. Fr. Jarc, župnik v p. 10 kron. Veleč. g. Martin Poljak, župnik 4 krone. G. Klinc, posestnik na Polju dve vreči krompirja.

Dr. Josip Marinko.

Loterijske številke.

GRADEC, 21. aprila	82	19	71	18	79
TRST, 28. aprila	66	64	26	63	24

Tržne cene dne 23. aprila 1905 v Rudolfovem.

Imenovanje	Hektl. po		Imenovanje	Hektl. po	
	K	h		K	h
Šenica	14	31	Leča	11	71
Rž	13	—	Bob	10	08
Koruza	13	—	Ajda	12	68
Oves	8	45	Proso	11	04
Ječmen	12	68	Soršica	13	—
Krompir	5	20	Lan	—	—
Fižol	11	71	Jajca po 10 za 40 vinarjev.		
Grah	11	71			

Hiša na prodaj

(69-2-2.)

pod ugodnimi pogoji v Novem mestu, Dolge ulice št. 18. 4 sobe, 2 kuhinji, 3 shrambe, 4 drvarnice, klet, vrt in gozd. — Natančneje se izve pri lastniku ravnotam.

Izurjene žagarje

(97-0-1)

na rešetke (Gattersäger)

sprejme takoj lesna trgovina v Vrbovskem na Hrvaškem. — Več se izve pri graščinskem oskrbništvu na Ruprčvrhu pri Rudolfovem.

Zahvala.

Podpisano predstojništvo bolnice Usmiljenih bratov izreka slavni posojilnici v Kaudiji najtoplejšo zahvalo za blagohotno podelitev 500 kron v prid revnim bolnikom.

KANDIJA pri Rudolfovem.

Fr. Leopold Danev, t. č. prijor.

ZAHVALA.

Za mnoge dokaze srčnega sočutja povodom bolezni in smrti našega iskreno ljubljene očeta, oziroma starega očeta, tasta in strica, gospoda

VALENTIN OBLAK-A

trgovca

izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo. — Posebno se najtoplejšo zahvaljujemo prečastiti duhovščini novomeški in šmihelski, preč. gg. oo. frančiškanom in Usmiljenim bratom, vsem p. n. gg. višim in nižim uradnikom, c. kr. profesorjem, p. n. gg. umirovljencem, slav. občinskima zastopoma Novega mesta in Šmihel-Stopiče, p. n. gg. zastopnikom slav. mestne branilnice, p. n. gg. trgovcem in slavni meščanski gardi in nje godbi za častno spremstvo, slav. „Dol. pevskemu društvu“ za ginljivi žalostinki pri bolnišni mrtvašnici in ob grobu, vsem p. n. gg. darovateljem krasnih vencev ter vsem ostalim cenjenim p. n. gospodam in gospodom spremljevalcem od blizu in daleč, draga nam pokojnika k njega zadnjemu počitku.

Rudolfovo, 20. aprila 1906.

Žalujoča rodbina Oblak.

(82)

(96)

Oto Smitka, slikar v Novem mestu, naznanja v svojem in v imenu vseh svojih sorodnikov vsem znancem in prijateljem pretužno vest, da je njihov nepozabljivi, najboljši oče, oziroma stari oče, stric, gospod

Franc Smitka

slikar v Gradcu

po daljšem bolehanju dne 24. aprila ob 9. uri dopoldne v 67. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb je bil 26. aprila ob 4. uri popoldne iz mestne bolnišnice v Gradcu na centralno pokopališče k večnemu počitku.

Predrazega rajnega priporočam v blag spomin in molitev.

Novo mesto, dne 30. aprila 1906.

(98)

Potrtega srca naznanjam tužno vest, da sem izgubila svojo srčno ljubljeno, nepozabljeno hčerko

Marijo Bele

katera je po daljši, mučni bolezni, previdena s prvim svetim obhajilom, v četrtek, dne 26. malega travna ob 10. uri popoldne v 12. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala.

Zahvala.

Za obile dokaze srčnega sočutja o smrti in mnogobrojno udeležbo pri pogrebu moje ljubljene hčerke izrekam tem potom prečast, duhovščini stopiški, g. nadučitelju in gpdč. učiteljici s šolsko mladino, vrlim stopiškim pevkam za ganljivo petje pri hiši žalosti in odprtem grobu ter vsem drugim spremljevalcem drage pokojne k nje večnemu počitku, najiskrenejšo zahvalo.

Črmošnjice, dne 26. aprila 1906.

Žalujoča mati Jera Bele.

Družinski blaginji je posvečena skrb naših gospodinj!

**Kathreinerjeva
Kneippova sladna kava**

je edina sladna kava, ki dobiva po Kathreinerjevem načinu posebnega proizvodjanja priljubljeni vonj in dobri okus zrnate kave. Njene velike, vobče priznane zdravstvene prednosti so šestokrat poudarjali najodličnejši strokovnjaki znanstva.

Poleg izdatnega prihranka v vsakem gospodinjstvu je vsakdanja uporaba zlasti za mladino neprecenljive vrednosti!

Poudarjajte pri nakupovanju izrečno ime KATHREINER in zahtevajte le izvirne zavojke z varstveno — znamko »župnik Kneipp«.

Nova hiša na prodaj ali v najem.

Hiša št. 41 v Žabji vasi se iz proste roke proda. Hiša je pripravna za kacega penzionista ali uradnika. Zraven je tudi do dva joha posetve, blev, svinjak in kozolec. Proda se pa tudi sama hiša s sadnim vrtom. — Prodajam tudi nad studentcem v Žabji vasi zemljišče za stavbo hiš, na katerem se nahaja pesek in kamenje, po 1 krono kvadratni meter.

Več se izve pri lastniku A. Nečimer v Žabji vasi ali v Rudolfovem št. 60.

(95-4-1)

Učenec

(52-6-3)

za trgovino z mešanim blagom, čez 14 let star, nekoliko nemškega jezika zmožen ter iz poštene hiše, se sprejme pri J. Razboršek-u v Šmartnem pri Litiji.

Hamburg Amerika Linie

Vožnja traja dni 6 dni izvrstna prilika za potovanje je in ostane

z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki

"Amerika" 24.000 ton
"Kaiserin Augusta-Victoria" 25.000 ton

Pojasnita daje zastopnik: **Fr. Seunig, Ljubljana** Kolodvorske-ulice št. 28

Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

BISERNICE

iz belokranjskega naroda - sklega zaklada dobivajo se tudi v prodajalni J. Krajec nasl. v Rudolfovem. Cena 2 kroni, po pošti 20 vin. več.

Pavla Andre (84)

likarica (Glanzbüglerin) stanuje v stari Mramorjevi hiši v Novem mestu ter se uljudno priporoča za cenjena naročila.

Trgovski učenec (94-0-1)

kateri je dovršil vsaj jeden gimn. razred, se sprejme za takojšnji vstop v manufakturni in modni trgovini Jos. Morauc v Rudolfovem.

Krojač (93-3-1)

samostojen, oženjen, dobro izvežban tudi za sejgarsko delo, sprejme se pri F. Skušek, trgovcu v Metliki.

Vavpta ali nadhlapca

kateri kmetijska dela dobro umé, zna polje obsejati ter je pošten, priden in zvest, se takoj sprejme. Isti bi moral po potrebi tudi sam delati. Prednost ima samec, sprejme se pa tudi oženjen. Vešč mora biti nekoliko nemškega jezika v govoru. Več pove oskrbníštvo v Poganicah pri Rudolfovem. (48-0-3)

M. CERAR v Domžalah

— tvornica slamnikov —

se priporoča gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu v obilo naročanje vsakovrstnih slamnikov.

Cene nizke, postrežba točna. (85-3-1)

Redkokdaj taka prilika za onega

kateri potrebuje **grušt** (89-2-1)

8 metrov dolg, 5 in pol metra širok, jako močan ter popolnoma v dobrem stanu po zelo nizki ceni. — Dobi se pri

Vinko-tu Kaušek v Smolini vasi št. 11 pri Novem mestu.

Vinogradniki! Pozor!

Edino pristni gumi

„Excelsior“

Galica, Rafija, Žveplo ter najnovejše vezi iz jute za povezavanje trt

pri glavnem založniku **Franc Kenda,** trgovcu v Novem mestu.

(87)

Najboljša pristna vina

priporoča po najnižji ceni Antonija Lakner v Kandiji

 nasproti žagi g. Košiček-a.

(86-5-1)

Hiša na prodaj v Rudolfovem

z lepim senčnatim vrtom, prijaznim razgledom, zaprtim kegljiščem, lepimi sobami, kletmi itd. — V hiši je stara znana gostilna, ker je za ta obrt pripravna. Priporočljiva je tudi za zasebnika vsled vrta in lepega razgleda ter jako ugodnih pogojev in nizke cene. Kupec za ta obrt plača pri kupu polovico kupne cene, privatnik le tretjino. Ostanek se plačuje na več obrokov. — Več se poizve pri lastniku št. 180 v Rudolfovem.

Najboljši
in
najcenejši

šivalni
stroji

dobé se edino le v manufakturni in modni trgovini pri

(92-3-1)

Jos. Morauc-u v Rudolfovem.

JOS. MORAUC

(91-3-1)

Rudolfovo

glavni trg

c. kr. priv.

Assicurazioni
Generali

Rudolfovo

glavni trg

priporoča svojo bogato zalogo najrazličnejšega

manufakturnega in modnega blaga.

Postrežba točna in solidna.

Priporočam se velespoštovanjem **Jos. Morauc.**

(-24-9)

Prodajalne
se spoznajo
na
tej podobi,

v katerih se
dobivajo edino pravi
SINGER-jevi
šivalni stroji

Singer Co. del. družba šivalnih strojev
v Novem mestu, Glavni trg št. 88.

France-tu Bohte

doma iz Verduna, fare Stopiče, ne ve se kje biva, naznanja se, da naj naznani svoje stanovanje svojemu očetu, ali pa, da pride sam domov, da prevzame kmetijstvo, sicer bode vse prodano.

(62-3 3)

Ključavničarsko obrt

izvršuje že dalje časa v Novem mestu na prostoru nekdanje mestne klavnice udano podpisani ter si dovoljuje s tem slavno občinstvo na njegovo delavnico opozoriti in se ob enem najuljudneje priporoča v izvršitev vsega, v to stroko spadajočega dela, kakor tudi v popraviljanje vsakovrstnih strojev itd.

Spoštovanjem Jakob Preželj, (65-3-3)

instalater za vodovode, ključavničar in monter v Novem mestu.

LEPO APNO

ima vedno na razpolago od 1. aprila nadalje do sv. Mihaela

(55-2-2)

Jože Lavriha,

Dol. Nemška vas, pošta Trebnje.

Gostilna FERLIČ, Glavni trg.

Zebozdravnik

iz Ljubljane, Špitalske ulice št. 7

Amerikanske zobe.
Vsa zobotehnična dela.

Amerikanske zobe
se v konces. ateleju

O. SEYDL izvršujejo.

Ordinira vsaki ponedeljek od 10.—5. ure.

(37-9-6)

V graščini v Bršljinu pri Rudolfom se prodaja

(77-2-2)

≡ krompir in oves. ≡

ŽENSKÉ LASE

(234-24-13)

zmešane in rezane, kupujem na malo in veliko. Vsaki nabiralec las naj se prepriča, da plačujem od zdaj vsekakor najvišjo ceno. Izdelujem vsa vlasuljarska dela, vlasulje (baroke), lasne verižice, kite in umetne slike iz las po najnovejšem načinu. — V zalogi imam najfinejša mila svetovnoznane tvrdke H. Kielhauser, Gradec, kakor tudi znano Bergmannovo lilijino milo z znamko „dva rudarja“. Dišave za obleko in mnogo priznane tekočino Bay-Rum, katera rabi proti izpadanju las in očiščuje prhut.

Spoštovanjem se priporočujem **Ivan Svetec**, brivec in vlasuljar, Rudolfovo, Glavni trg (nasproti mestne hiše).

Zdravje je največje bogastvo! — Zdravje je največje bogastvo!

(266-20-11)

KAPLJICE SV. MARKA.

Te glasovite in nedosegljive „Kapljice sv. Marka“ se uporabljajo za zunanjo in notranjo uporabo. Osobito odstranjujejo trganje in koljenje po kosteh, nogah in rokav, ter izlečijo vsaki glavobol. One delujejo nedosegljivo in spasonosno pri boleznih na želodcu, ublažujejo katar, urejujejo izmečke, odpravijo nadubo, bolečine in krče, pospešujejo in izboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Preženejo velike in male gliste, ter vse bolezni, izvirajoče od glist. Delujejo izborna proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezih ter koliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico in vse bolezni, izvirajoče od mrzlice. Te kapljice so najboljšo sredstvo proti boleznim na maternici in midronu, radi tega ne bi smele manjkati v nobeni meščanski in kmetijski hiši.

Dobiva se samo: Mestna lekarna, Zagreb. — Raditega naj se naroča naravnost pod naslovom: „Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg št. 50, poleg cerkve sv. Marka.“

Denar se pošilja naprej ali povzame. Manj kakor 12 steklenic se ne pošlje. Cena je naslednja in sicer franko postavljena na vsako pošto:

1 ducat (12 stekl.) 4 K — v || 3 ducati (36 stekl.) 11 K — v
2 ducata (24 stekl.) 8 K — v || 4 ducati (48 stekl.) 14 K 60 v
5 ducatov (60 stekl.) 17 K — v

Na razpolago imam na tisoče priznanih pisem, katerih mi ni mogoče radi pomanjkanja prostora navesti. Zato navajam samo imena nekaterih gospodov, ki so uporabljali „kapljice sv. Marka“ z najboljšim uspehom, ter popolnoma ozdravili: Ivan Baretinčič, učitelj; Stjepan Barić, župnik; Ilija Mamić, opaskar; Janko Kišulj, kr. nadlogar; Stjepan Seljanić, seljak; Sofija Vukelić, šivilja itd. itd.

MESTNA LEKARNA, Zagreb, Markov trg št. 50, poleg cerkve sv. Marka. Ustanovljeno leta 1360.

Zahtevajte pri nakupu

Schicht-ovo štedilno milo

z znamko „jelen“.

(161-16-14)

Ono je

zajamčeno čisto

in brez vsake škodljive primesi.

Pere izvrstno.

Varstvena znamka.

Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilu neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

GEORG SCHICHT, Aussig. — Največja tovarna te vrste
Dobiva se povsod! — na evropskem ozemlju. — Dobiva se povsod!

Iščem gostilničarja

kateri bi ob enem bil tudi krojač, z malo obitelji, stanovanje brezplačno, od litra ima 10 vinarjev. Primerno je tudi za malo trgovino, katera bi se dobro obnesla tudi z žganje-točem. Blagovoli naj se na mene pismeno obrniti, da naznačim čas, kateri ostanem doma.

(74-2-2)

Janko Magovac v Metliki.

Malo stanovanje in mesečna soba
se oddasta takoj v Skabernetovi hiši.

Prodaja vina.

Imam v kleti več sto hektolitrov pristnega belega, črnega in rudečega starega in novega vina, domače rakije, brinovca in finega namiznega olja iz oljk po primerno nizkih cenah.

Ivan Pujmann,

(83-16-1)

vinogradnik in trgovec (Vodnjan Dignano-Istra).

Deček

v starosti 13—14 let, ki bi imel veselje do čevljarske obrti, sprejme se po dogovoru tudi v lastno oskrbo z vsemi potrebnimi stvarmi

Vinko Kaušek,

(88-3-1)

čevljar v Smolinivasi št. 11 pri Novem mestu.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v AMERIKO je s parniki

„Severonemškega Lloyd“

iz

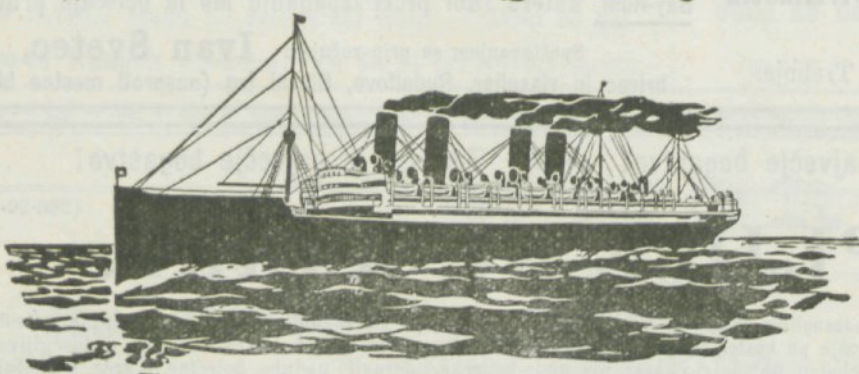
BREMENA

NEW-YORK

s cesarskimi brzoparniki: Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm d. Grosse.

Prekomorska vožnja traja samo
5—6 dni.

Pozor! Berite!

Natančen zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino-le pri

Edvard Tavčar-ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

(83-21-6)

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa, potovanja se tikajoča pojasnila točno in brezplačno.

Postrežba poštena, reelna in solidna. — Potnikom, namenjenim v zapadne države, kakor: Colorado, Mexiko, California, Ariona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington, nudi naše društvo posebno ugodno izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno. — Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.